

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Sodr. Zv. Bernot nadaljuje:

Ko sem zagrabil Prepeluha, je načelstvo stranke sklenilo, da naj mu dam zaščeno. Toda rekel sem, da sem ga razžalil osebno, ne kot tainik. Starini mislijo, da bo vsak tepen, kdor se bori za resnico. Pa če tudi bom tepen, vendar bom vedno povedal, kaj je prav. Razvoj je tisti, ki dela boljše, nove razmere. Če pa nam starini nastavijo nož na grlo, pa pravijo tako moraš delati, potem se bomo gotovo branili. Spoštovali bomo tiste, ki so nam dali življenje, njih slabosti pa ne bomo spoštovali.

Razložek med Kolbesnovo in Mlinarjevo zadevo je nekaj, na čemer se ločita dva svetova. Kolbesen je dobil provizijo, ker je kupoval za občino posestvo. Kolbesen kot občinski svetnik je kriv, da je prenesel del občinskega imetja v svoj žep, župan pa izjavlja, da o tem ni nič vedel. Socialista nismo poslali na župansko mesto, da tam sedi, ampak da upostavi tak sistem, pri katerem posamezniki ne bodo mogli dobivati provizije. Mi se bomo zoper sistem, ne pa zoper Kolbesna. Socializem nikomur ne zaupa, temveč ureja vse tako, da lahko javno vse nadzira. Šele potem bomo morali biti vsi pošteti, ko goljufati več nihče ne bo mogel! — Nasproti temu slučaju nam očita soodr. Uratnik, da smo imeli tudi mi v Celju Mlinarjevo zadevo. Ko je prišel Mlinar k meni se ponudil, sem videl, da je talentiran človek, bil sem pa opozorjen na neke neurednosti. Toda Nakupovalna zadruga ni

mogla ugotoviti, ali je res kaj ogoljufal ali ne. Sodr. Uratnik je prišel potem in rekel: »Za božjo voljo, zakaj ste vzeli tega človeka v službo?«

Ko je bil pri nas, ni mogel goljufati, ko pa je prišel v Celje, kjer ga po vsedlavskem zletu ni nihče mogel kontrolirati, ker so bili vsi sodrugi preveč zaposleni, se mu je posrečilo, da je goljufal. Pa so ga socialisti sami razkrinkali, niso čakali, da ugotovijo poneverbo nasprotniki. In kdor hoče take grešne zagovarjati, češ, da ni treba uničiti mlade eksistence, je grobokop ljudstva. To ljudstvo samo se bo moralo naučiti paziti na svoje voditelje. Če bo stranka odvisna od enega, ne bo nič vredna.

Sodr. Tome nam je očital kompromis pri ljubljanskih občinskih volitvah. Pri ljubljanskih občinskih volitvah se noče upoštevali dejstvo, da smo prisilili komuniste, da so pokazali svojo barvo. Zvezali so se s klerikalci pod imenom »Zveza delovnega ljudstva«. Mi hočemo, da ljudje odločno povedo, kaj so. Na vseh naših shodih smo rekli: Ne voli nas, če nočeš našega programa. Med vsemi pravi kandidati so bili vsi organizirani, razen Boleta, sicer ne tri leta, a mnogo jih je bilo, ki so šli iz stranke radi raznih Čobalovcev itd. Kot nosilca liste upokojencev smo določili soodr. Svetlina. Dali smo to na glasovanje, in Bole je bil pri tem od socialistov upokojencev, tudi od sodruga Svetlina, izvoljen kot prvi. Bole nam je pa tudi dokazal, da ni bil nikdar demokrat.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravištvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 812. Cek. rač. št. 1.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Vič, Ježica in še neka organizacija, ki ni govorila, zahtevalo v svojih resolucijah, naj ne kritiziramo konsumarjev. Ne-ki konsumar, ki je bil na naši listi pri ljubljanskih občinskih volitvah, je dal za tiskovni sklad nasprotne liste — tega da bi ne smeli kritizirati?

Sodr. Korun je rekel, da je že tri leta za progresivni davek. Veseli me. Želim pa, da nese to misel tudi med tiste kroge, kamor mi ne moremo. Za vsakega delavca vemo po mezdni gibanji koliko ima dohodkov, za »nadsodruge« pa ne bi smeli vedeti? Mnogo je v konsumu ljudi, ki o njih vemo, koliko imajo. Višji pa ne povedo, koliko imajo. Tone Kristan je šel iz stranke, ker nikdar ne bi mogel tega izvrševati.

Najhuša napaka pa je, da se nismo zvezali s Štefanovičem. Čobal je šel na strokovnem kongresu s komunisti zoper socialiste. Mi vemo, da bomo morali priti s komunističnim delavstvom skupaj, treba pa je ločiti zavedene mase od voditeljev.

Sodr. dr. Korun pravi, da sem jaz tisti, ki ne zaupam niti organiziranim članom, da, sodrugi, jaz sem tisti, ki ne zaupam nikomur. Le preveliko zaupanje v posameznike je vzrok razkolu v stranki. Tudi meni ne maram, da mi zaupate, ker se tudi jaz lahko zmotim. Potrebno je, da drug drugega kontroliramo, ker ni nihče nezmožljiv in ker bodo odpadli vsi sumi šele takrat, kadar bo vsak sam prepričan, da ga ni nihče ogoljufal. (Viharno odobravanje med delegati).

Sodr. Koren (Celje) iz predsedstva: Preidemo na glasovanje.

R. U. R.

(Prispevek h kritiki.)

(Dalje.)

Toda vrnimo se k drami, da ne bo kdo hud, češ, govore o stvarih, ki jih na odru nisem niti opazil. Pri naših kritikih pa to ni v navadi. Izpremenimo samo nekoliko dekoracije in imena in poglobimo se v osebe, ki smo jih videli na odru. Da'mo Rossumovi tvornici umetnih ljudi drugo, bolj primerno in našim ljudem bolj razumljivo ime — kapitalizem. Kaj dela ta mož, ki je sicer precej star, vendar ne tako, kakor je star človeški napuh, iz katerega se je rodila želja izumiti umetnega človeka?

Ustvarjal je in ustvarja še danes umetne ljudi v prenesenem pomenu. Kdor trdi, da je n. pr. kitajski kuli, ki vozi za beraške kračarje v nalašč zato prirejenih vozičkih bogataše do kitajskih mestih, vprežen kakor pri nas kočijaško kl'use, da je Indijanec, Afrikanec ali Evropejec, ki hodi iz umazanega brloga v zakajeno

tvornico ali rudnik in nazaj in ne pozna nobene druge poti, ne morda zato, ker je noče poznati, temveč zato, ker mu je ni nihče pokazal ali pa mu je zaprta, ker nima potrebnega denarja, da plača carino, kdor trdi, da so to pravi ljudje, mu lahko samo čestitam na njegovi bistroumnosti in svetujem, naj stoji med te žalostne sence in pogleda v njihovo življenje. Mar kapitalizem ni odtrgal milijonov ljudi od pluga, od rokodelskega orodja, od siromašnega in vendar poštenega in zadostnega zaslužka, mar jih ne pošilja kot Rossumova tvornica na vse strani? Iz Italije v Nemčijo, od tu v Francijo, iz Evrope v Ameriko, iz Amerike izžete in bolne domov ali pa jih pokoplie tam. Mar ni uničil tisoče in tisoče majhnih obrtnikov in seljakov in jih poglaval s praznimi rokami s trebuhom za kruhom po svetu? Prodaja ročne in duševnedelavce, kupuje jih kakor mešetar ali cigan konje na semnju in se v bistvu prav nič ne razlikuje od ravnatelja Rossumove tvornice. Prosim vzemite v roko časopis in pogledajte! Iščejo in ponujajo vsakovrstne delavce dan za

dnev. Da se le ne sramujejo napisati: na prodaj je človek, kupimo človeka, plačamo toliko in toliko itd. In teh siromakov, ki so se šele začeli zavedati, da ne mešetarijo ž njimi kakor s konji, je na svetovnem trgu od dne do dne več. Če pomislimo, koliko je n. pr. na Angleškem, v Ameriki in drugih državah takih umetnih ljudi, ki jih noče nihče kupiti. Brezposelni duševni in ročni delavci vendar niso neznane prikazni. Če bi se to globoko zamiljeno in izvrstno organizirano izdelovanje umetnih ljudi nadaljevalo, bi nastal v razvoju človeštva zelo zabaven in zanimiv trenutek, ko bi se človeštvo razdelilo na dva tabora — na peščico mešetarjev in ogromno čredo konj in ovac. Upajmo, da te zabave ne bomo deležni.

Čapkova drama je umetniško dovršena moralna klofuta v obraz naši družbi, ona je idejno stara nekaj desetletij, praktično pa je otrok, ki se je komaj postavil na noge. To je največji socialni problem v življenju narodov, ki ga je umetnik stisnil v okvir gledališke predstave.

Sodr. Jeram (Jesenice): Predlagam, naj izreče kontrola svoje mnenje o delovanju tajništva, zlasti glede denarnega prometa.

Sodr. Anton Holzinger (Celje) po-
-ča za kontrolo naslednje poročilo: Revi-
zija knjig se je vršila trikrat. Bilo je nekaj
malih diferenc pri vknjiževanju, ki so se
pa pri naslednji kontroli ugotovile kot
urejene. Tudi čuditi se temu ne smemo,
ker nimamo sredstev, da bi nastavili iz-
vežbane strokovnjake, temveč imamo po-
večini tako mladino, ki jo moramo šele
resno vzgajati. Sicer so pa plače usluž-
bencev Pokrajinskega tajništva res sra-
motne, čemur pa ni krivo vodstvo, tem-
več tisti, ki niso delali. Predlagam abso-
lutorij tajništvu in Pokrajinskemu od-
boru.

Sodr. Josip Ogrin se je oglašil k
besedi, ker pa je bila govorniška lista za-
ključena in izčrpana, ter je imel referent
že zaključno besedo in je bilo neposredno
pred glasovanjem, mu zbor ni dal besede.

Sodrug predsednik je dal predlog
kontrole na glasovanje. 3 delegati so
glasovali proti, 3 delegati pa so se glasov-
anju vzdržali, vsi ostali delegati so gla-
sovali »za«.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

+ Dr. Šusteršič se pogaja v Belgradu
že nekaj dni z radikali, ker še ni odloče-
no, ali naj nastopi pri volitvah samostoi-
no ali skupno z radikali. Kandidirati na-
merava samo na Kranjskem. Radikali mu
bodo najbrže nakazali iz dispozicijskega
fonda denar, da bo ustanovil svoj list.

+ Seje finančnega odbora 18. t. m. se
je udeležilo 19 izmed 32 članov. Poslanec
Banič je zahteval, naj se razpravlja naj-
prej o samovoljnem postopanju tajnika fi-
nančnega odbora, demokrata Sečero-
va. Ta je namreč na lastno pest izpremenil
sklepe odbora v prosvetnem proračunu,
radi česar so prečanski kralji ogoljufani za
nekaj milijonov dinarjev. O tem pa bo raz-
pravljala odbor šele na eni prihodnjih sej.
Nato se je vsak član trudil izveliči za svoj
okraj kar največ, ker je šlo za kredite za
gradnjo in popravljane železnic in cest.
Dovoljenih je med drugim: 1½ milijona
dinarjev za popravljane lokomotiv in 12
milijonov za popravo vagonov.

+ Komitaši so vdrli 17. t. m. zvečer v
vas Sv. Nikola ob bolgarski meji, vas za-
žgali in odvedli do 50 oseb s seboj. Ko je

dospela vest v Belgrad, se je vršila v zu-
nanjem ministrstvu konferenca, na kateri
so sestavili noto, ki jo je naša vlada 18.
poslala v Sofijo. Nota je ostra in zahteva
od bolgarske vlade, da mora vse krivce
kaznovati. Sočasno je bila odposlana po-
sebna nota zavezniskim vladam, ki naj
naše zahteve podpirajo. Belgrajski opozi-
cionalni listi vlado ostro obsodijo, ker se
je prenažila s svojimi zahtevami. Pra-
vijo, da so krive vpadov predvsem ne-
urejene razmere v naši upravi ob meji.

+ »Fasadna politika«. Nacionalistič-
ne organizacije v Vojvodini so znane po
svojem fašistovskem repenčenju in v tem
oziru menda prekašajo vse podobne pri-
dobitve narodne kulture po kraljevinah.
Posebno na tujejezične napise se to novo-
dobno junaštvo zaletava kakor puranček
v rdečo ruto. V noči od ponedeljka na to-
rek je v Novem Sadu bilo odstranjenih
in razbitih nad 120 nemških in madžar-
skih napisov raznih trgovin. Domovina je
sedaj gotovo rešena vsake nevarnosti in
se lahko brez skrbi vleže spat.

+ Oriunci so imeli v Splitu svoj kong-
res, na katerem so sklenili, da ne nasto-
pijo pri volitvah s samostojno listo. Dokler
bodo le privesek Pribečevićevskega poli-
caidemokratizma, bi večjega nesmisla tu-
di ne mogli napraviti.

+ Senzacije. Londonski listi poročajo
iz Aten, da so se izkrcale močne ruske
sovjetske čete v Traciji. V južni Rusiji
pa koncentrirajo cel armadni kor, ki je
namenjen tudi še za Tracijo.

+ Iz ruhrskega ozemlja. Francozi
groze z najbrutalnejšimi sredstvi, da izsi-
lijo dobavo premoga, nemška vlada pa ne
odneha od prepovedi dobav premoga na
račun reparacij. Šest nemških industrij-
cev, ki so se 16. udeležili razgovorov z
zastopniki francoskih oblasti, je bilo dva
dni nato postavljeni pred vojno sodišče.
Francozi hočejo prisiliti Nemce, da se
uklonijo njih zahtevam, z zaplenitvijo dr-
žavnih rudnikov in davkov, izgonom pru-
ških uradnikov in vzpostavitvijo carinske
meje. — 17. t. m. se je v Essenu vršilo
pogajanje med okrajinim vodstvom želez-
ničarske zveze in generalom Simonom, ki
je izrazil željo, naj bi delavstvo franco-
skim oblastem zaupalo in obljubil, da se
bodo delavske želje in pritožbe po mož-
nosti uredile v korist delavstva. Delavski
zastopniki so proti zasedbi protestirali in
izrazili zasedbenim oblastem nezaupanje.

+ 172 indijskih vstašev je obsodil
angleški ljudomilni imperalizem v Luckle-
vu na smrt, ker so se bojevali za svojo
svobodo.

Ni dvoma, da je ta drama idejno dete
ruske revolucije. Kdor je videl ruski na-
rod pod carizmom, kdor je imel priliko
občudovati pasjo pokorščino carju, gene-
ralom, žandarjem, biričem in vsemu, kar
je dišalo po gospodi, oboževanje smrdljivi-
vega žganja, ki ga je vlada nudila narod-
nim masam mesto kulture, kdor je slišal
ruskega vojaka, kako je brez pomisleka
odgovarjal oficirju, če ga je ta počastil s
prilinko »norc«, »osel«, živina« — »Tako
je, vaše blagorodje!« — kdor je videl ru-
ske težake, kako so padali pod kozaškimi
sabljami in konjskimi kopiti zato, ker so
prosili za krvavo zaslužen košček kruha
in kdor je gledal Rossumove robote na
odru, le moral imeti pač sračje gnezdo v
glavi, če ni spoznal takol na prvi pogled,
da so to bratje, ki jih ni mogoče zame-
niti, ker so si preveč podobni. In oblega-
nje Rossumove delavnice, velike prestra-

šene oči, drhteče roke in noge, jecljanje
in predsrmtni stoki ravnatelja, inženirjev
in drugih gospodov, mize, stoli, omare kot
barikade, za njimi kultura, znanost in sa-
tanska zvijača kot dozdevna sila, ki je
bila sila samo dotlej, dokler so jo roboti
nosili pokorno na svojih plečih, zdaj pa se
plazi kakor pes po tleh, ponižana, strta —
mar ni to prizor iz ruske revolucije? Ko-
liko je bilo teh barikad, koliko močotcev,
za katerimi so šle cele armade kakor ov-
ce za pastirjem, koliko je bilo zlata in sre-
bra, šuma in leska, kako se je repenčila
kakor puran na domačem dvorišču sila,
ki je zlezla v klet in drhtela, ko je nasto-
pil narod in zahteval svoje pravice. Vse
to je tako preprosto in razumljivo, da mo-
ra biti človek res slovenski kritik, da lah-
ko izblekne tako patentirano glupost, ka-
kor jo je izbleknila naša slavna kritika.

(Dalje prih.)

+ 750.000 pušk, 100 milijonov nabojev
in 1000 strojníc bo nabavila Rusija na An-
gleškem, Nemškem in v Ameriki. Toza-
devna pogodba je baje že sklenjena.
Orožje in municijo bo porabila Rusija za
oborožitev indijskih vstašev in za svojo
armado. »Ruskulta« pa poroča, da sta
sklenili Rusija in Nemčija že aprila lan-
skega leta vojni dogovor. Nemški gene-
ralni štab naj bi organiziral dobavo vojno-
tehničnih aparatov in organiziral ruske
arsenale. Operacijske načrte naj bi izde-
lala nemški in ruski generalni štab skup-
no. Vesti o tej pogodbi so krožile že lani,
obe vladi sta jih takrat preklicali.

Dnevne vesti.

Odprto pismo na ministra Zupaniča
je naslovljena Osrednja zveza javnih na-
meščencev in upokojencev. Radi po-
manjkanja prostora ga ne moremo obja-
viti. Bilo bi tudi odveč, ker dokler bodo
javni nameščenci hodili s svojimi —
upravičenimi! — obupnimi pritožbami od
enega samega Poncija do drugega same-
ga Pilata in apelirali z razlogom svoje
»zvestobe do države in narodnega pre-
stola«, je vsaj nam jasno, da bodo toliko
dosegli, kakor če majhen fantek hoče z
rezanjem stebrov s pipcem podreti celo
cerkev. Dokler bo njihovi organizaciji
smrdela zveza z drugimi proletarskimi
organizacijami in akcija teh organizacij
v podobnih slučajih, ne bodo jedli zaslu-
ženega kruha. Vsa dosedanja zgodovina
njihovega »boja«, nam to dokazuje.

Volitve kandidatov v Pokojninski za-
vod za nameščence. Začasni obči pokoj-
ninski zavod za nameščence nam pošilja
sledede v pouk: Glasovnice so različnih
barv radi raznih skupin. V glasovnicah
se sme vpisati le označba liste — n. pr.
na meščenci v edinici I. do V.: »Zdru-
ženi zasebni nameščenci« ali »Strokovna
in nadstrankarska lista« — služboda-
jalci ravnotako za svoje liste. Glasov-
nica se naj potem tako zalepi, da ostane
volilni odrezek prost, vloži v dru-
go kuverto z napisom »Volilna komisija
Pokojninskega zavoda za nameščence v
Ljubljani« in odpošlje pod tem naslovom
bodisi po pošti pravilno frankirano, bodisi
po kaki osebi. V taki kuverti se lahko od-
da tudi več glasovnic. — Službodajalec
ima toliko glasov, kolikor je imel 5. de-
cembra zavarovanih nameščencev. Če se
glasovnica pomotoma ni dostavila ali iz-
gubila, sme volilni upravičenec z osebno
legitimacijo zahtevati novo glasovnico.
Glasovnice prevzema edinole predsednik
volilne komisije ob uradnih urah od 9. do
13., dne 5. februarja pa le do 12.

Delavci! kupujte čevlje samo z znam-
ko »Peko« domačih tovarov Peter Kozna
& Ko., Tržič, ki so najbolj in najcenejši
in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih
sodrugov. Glavna zaloga na drobno in
debelo, Ljubljana. Brez 20.

Ljubljana.

Telefonski pogovori z inozemstvom
se morejo vršiti le v natanko določenem
času. Tako je določen čas za pogovore
med Ljubljano in Prago od 10.30 do 11. in
pa od 15.30 do 16., za pogovore Ljubljana-
Dunaj od 13. do 14. in od 19.30 do 21.

Pogreb pokojnega dramskega igralca
Pavla Ločnika, ki je po kratki bolezni v
sredo umrl, bo v petek, dne 19. t. m. ob
dveh popoldne iz deželne bolnišnice na
pokopališče k sv. Križu. V znak žalosti
ostane ta večer dramsko gledališče zavrto.
Predstava »Lilioma« za red D bo pozneje.

Sprememba opernega repertoarja. Ker je gospa Lewadowska zbolela, se v soboto, dne 20. t. m. poje namesto »Jenufe« opera »Mefistofeles« za red C.

V soboto, 20. t. m. bo v dramskem gledališču premiera Büchnerjeve tragedije »Vojček«. Delo je napisano pred približno sto leti in ina vse znake najmoderneje struje ekspresionistov. Režijo vodi g. Šest, Občinstvo prosimo, da ne moti s prepoznam prihajanjem poteka predstave.

Vse invalide, vojne vdove in srote, včlanjene pri Splošni organizaciji vseh invalidov, vdov in sirot, poverjeništvu za Ljubljano in okolico, obveščamo, da se bo vršil dne 21. januarja ob pol 9. v prostori gostilne »Zlatorog« 3. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Javno predavanje o Pasteurju se bo vršilo danes, v soboto ob pol 8. zvečer v velikih dvorani »Mestnega doma«.

Kurz iz zgodovine umetnosti se bo nadaljeval v soboto, 20. t. m. ob 19. v sejni dvorani bivšega deželnega dvorca. Četrto predavanje. Predava **mgr. Jos. Dostal o krščanski umetnosti zgodnjega srednjega veka.**

Celje.

Novačan išče zaveznikov. Novačano-va slovenska republikanska stranka obrača svojo ideologijo tako kakor se Maline-ov petelin na strehi. Z velikanskimi frazami nam je Novačan oznanjeval prihod Radića v Celje. Ker pa Radića ni bilo, se je z njegovimi odposlanci skregal, ko so zahtevali, da naj bo Radić nosilec kandidatne liste. Sedaj pa prodajajo njegovi zaslepljenci med našimi zaupniki republikanski blok. Temu gospodu, ki ga noben človek resno ne vzame, povemo enkrat za vselej: če mu ljudstvo verjame in mu hoče iti na lim, naj mu gre, ampak socialisti nimamo s takšnimi ljudmi ničesar skupnega.

Društvo stanovanjskih najemnikov bo imelo svoj redni letni občni zbor v sredo, dne 24. januarja ob pol 20 v dvorani hotela »Balkan«. Vsi člani se pozivljajo, da se občnega zbora točno udeležijo. — Odbor.

Zahvala. Vsem Rakushevim delavcem, ki so darovali na nabiralno polo s. Šmerca skupno 200 K in tudi tovarišem v Westnovi tovarni, ki so nabrali 300 K, izrekam tem potom najsrčnejšo hvalo. — Peter Zorko.

Maribor.

Kokošinekove hlise so prav lep simbol za novo mariborsko oblast oziroma za namene, ki so vodili »merodajne kroge« k njeni ustanovitvi. Te dni so prišla poročila, da so po ukazu prejšnjega demokratskega finančnega ministra izplačali za obe poslopji 6 milijonov, čeprav so mu naši poslanci in drugi na vso moč dokazovali, da sta hiši zanič in naprodaj za 5 milijonov. Seveda — štirim posredovalcem je moralo od onih 6 past v žep po pol milijona, zato se je kupčija morala skleniti! Sedaj je neka strokovnjaška komisija naknadno ugotovila, da sta hiši res zanič, da jih bo morala država prodati — za polovico komaj — in kupiti nove! Tako se dela buržoazija norca iz ljudstva in še večji norci ji slede, kakor da bi ne bili že Latinci izumili tistega dobrega izreka: Bojim se Danajcev, tudi kadar prinašajo darove.

»Rote Elf - Mak - Rapid«. Če si hoče »Tabor« pojasniti naše dvome o socializmu mariborskih socialistov, mu priporočamo, da prebere vsaj natančno »Najprej«, v katerem je zasledil veliko, presenetljivo novico o teh dvomih.

Občni zbor krajevnih organizacij krojaškega delavstva se bo vršil v nedeljo, 27. t. m. ob 18. v »Ljudskem domu«. Če ob tej uri zbor ne bo sklenjen, se bo vršil uro pozneje z vsakim številom.

»Straža« pomiluje mariborsko prebivalstvo radi kruha pravice, ki mu jo bo odslej v občinskem svetu rezala nova rdeča — liberalna večina. Iz te večne je »Straža« izpustila tretjo komponento — črno. Najbrže zato, ker je že vsakemu oslu znano, da je nje kruh najbolj črn in netočen.

»Sloga« se je v nedeljo združila s »Svobodo« kot nie telovadna enota. O važnosti te fuzije smo že opetovano pisali.

Za mariborskega škofa bo imenovan bivši tržaški knezoškof dr. Andrej Karlin.

Narodno gledališče igra v nedeljo popoldne »Pogumnega Tončka«, izven. zvečer »Baron Trenk« tudi izven.

Zvišane cene električnega toka so veljavne od 1. januarja 1923. Ker pa tozadevna pogajanja z elektrarno na Fali še niso končana, bo Mestno elektr. podjetje računalo tok zaenkrat po starih cenah in povišek predpisalo naknadno.

Ptuj.

»Svoboda« - Ptuj sklicuje I. redni občni zbor za dan 2. februarja 1923 v gostilni pri pošti (Bračko) ob 9. dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo kontrole; 5. poročilo odsekov; 6. volitev novega odbora; 7. slučajnosti. Če ne bo odločeni uri navzoča tretjina članov, se bo vršil občni zbor uro pozneje ob vsakem številu članov. (§ 18. društvenih pravil.) — Predsednik.

BARANTANJE O OSEMURNEM DELAVNIKU.

Ni dolgo temu, ko smo poročali o predkonferenci, ki se je vršila pri Pokrajinski upravi v Ljubljani glede pravilnika o 8urnem delavniku. Na tej predkonferenci smo zavzeli bojvito stališče in povedali, da si ne pustimo kar kratko vsiliti 9 in 10urni delavnik. Kakor izgleda, se gospoda v Belgradu požvižga na protest delavstva ter sklepa oziroma končno odločuje sama o usodi delovnega časa.

Časopisje poroča o nemara zadnji konferenci, ki bi naj še te dni v Belgradu sprejela pravilnik o delovnem času. Slovenski delavci o tej konferenci prav nič ne vemo, slišimo pa, da so vse obrtne zbornice in kapitalistični interesi pri tej konferenci navzoči! Slovenskih delavcev torej pri razpravi ni.

Srbijanski sodrugi se, kakor slišimo, udeležujejo pogajanj. Nam pa se ne dozdeva samo, ampak je resnica, da izdelani pravilniški projekt ni namenjen samo eni pokrajini naše države, pač pa je za vse delavstvo širom Jugoslavije. Ni prav, če nam nekdo kuha kašo, ne ve pa za naš okus.

Kakor izgleda se teh pogajanj udeležuje tudi zastopnik »Delavske zbornice« v Slovenije, ta pa o odhodu in svoji misliji prizadete organizacije ni obvestil. Smo člani »Delavske zbornice« in imamo v sličnih poslih pravico dajati direktive. Kaj je na tem udeleževanju, bomo še zvedeli.

Če je pa res, teda' že vnaprej obsojamo takšno delovanje institucije, ki bi naj bila delavska.

Naj bo in pride kdorkoli hoče, slovensko delavstvo bo ostalo na svojem

orejšnjem stališču. In sicer: ne priznavamo ničesar, kar bi se nam skušalo na kakršenkoli način brez našega pritrdila vsiliti — to je naše geslo. Geslo naših strokovnih organizacij in delavstva.

Šurnik je naš in tega si ne pustimo več vzeti. 9- in 10urnik naj gospoda določi za sebe same in se ga naj udi drži. — Delavstvo.

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 102 Din, 1 lira 5.05 Din, 1 francoski frank 7 Din, 100 avstrijskih kron 16 par. V Curihu velja 100 naših dinarjev 4.40 švicarskih frankov. — Pada... pada... Poročajo zadnje vesti celo, da je že pod 4.00, a to poročilo še ni uradno potrjeno. Vsekakor — tudi pod tega psa pridemo, ker je mogoče, da se zvrne kaka zvezda, da bi pa postala buržoazna gospodarska politika pametna — ne!

= III. ljubljanski vzorčni veleselj se bo vršil najbrže od 1.—10. septembra t. l. Sejmiska pisarna stalno posluje.

Dnevni redni postanek brzovlakov šteje 4201 in 4202 Trst-Monakovo na postaji Bled se pričeneši z 20. t. m. ukine.

= Veleselji na Španskem. Letos se bosta vršila na Španskem dva veleselja, in sicer a) razstava pohištva in notranje dekoracije meseca maja ter b) kongresna razstava stavbene tehnike v decembru.

= IV. belgijski veleselj bo odprt 9. aprila in bo trjal do 25. v Bruslju. Natančnejša pojasnila daje urad Ljubljanskega veleselja; urad za inozemstvo. Obiskovalcem se nudi ugodnosti.

Iz stranke.

Članski sestanek ljubljanske krajevnih političnih organizacij SSJ se bo vršil v soboto, dne 20. t. m. ob 20. uri v upravni štvi »Napredek«. Dnevni red: Poročilo delegata na strankinem zboru. Prosimo za točno udeležbo. — Odbor.

Krajevna politična organizacija SSJ v Mežci sklicuje za nedeljo, dne 21. januarja t. l. redni občni zbor, ki se bo vršil ob 9. uri v dvorani nad konsumnim društvom s sledečim dnevnim redom: 1. običajna poročila in volitev ob priliki občnih zborov; 2. poročilo delegatov o strankinem kongresu; 3. osnivanje poučnih tečajev in govorniških vaj; 4. slučajnosti. — Odbor.

Iz strok. gibanja.

Seja okrožne strokovne komisije v Celju se bo vršila v nedeljo, dne 21. januarja ob pol 9. v Delavskem tajništvu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo preglednikov; 4. poročilo članov širšega odbora; 5. razni predlovi in krajevna borza dela. — Na sejo so vabljeni vsi člani strokovne komisije ožjega in širšega odbora. — Tajništvo.

Vestnik Svobode.

Seja D. T. E. Šiška - Ljubljana se bo vršila v petek 19. t. m. točno ob 8. zvečer v Zadržnem domu. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev.

Vič - Glince. Dram. odsek »Svobode« bo igral v nedeljo, 21. t. m. v Sokolski dvorani na Viču veseligrado: »Ogenj ni igrača«. Cene običajne. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ)

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Predsednik agitacijskega odbora je bil slučajno prejel od glavnega odbora stranke v Chicagu vzorec nove brošure z naslovom »Nahranimo najprej Ameriko«; cena brošure je bila smešno nizka, dolar ali dva za tisoč iztisov. Takoj je bilo sklenjeno, da se Francetov prispevek porabi za nakup teh brošur in še tisti večer je bila poslana brzojavka v Chicago z naročilom za deset tisoč iztisov. Potem je bilo na dnevnem redu pismo od državnega odbora stranke. Sodrug Seeman, pisatelj knjige proti vojni, se je ponudil za govornika vsak večer v Leesvillu, če krajevna organizacija pokrje stroške. Predlog je bil seveda sprejet z navdušenjem in odbor je določil petdeset dolarjev za govornikove stroške. Krajevni organizator Jakob je nato predlagal, da bi se naj večerni shodi na ulicah odslej vršili vsak večer namesto le ob sredah in sobotah in najame se naj pomožni govornik, kateri naj dobi petnajst dolarjev nagrade na teden. Tudi to je bilo sprejeto, ko je Malič zagotovil sodrugom, da si upa dobiti še več denarja.

Seja je bila zaključena, toda po seji se je vršila konferenca odbora, ki je delal priprave za ustanovitev »Delavca«. V odboru so bili Jakob, Gornik in Minka Jelenova. France se jim je pridružil in jim povedal, da sta se on in Malič srečala z unijskim organizatorjem — o podrobnostih ne moreta govoriti, toda odbor ga lahko sam pokliče na sestanek. Ta človek je pripravljen dati manjkajočo vsoto za ustanovitev časopisa pod pogojem, da prične list takoj pisati za stavko v tovarni Empire Machine. Ali more odbor to jamčiti? Minka se je nasmejala. Rada bi bila poznala sodruga, ki bi o tem vprašanju dvomil. Ljubila je vse človeštvo z versko gorečnostjo — in včasih se je čuditi, kako so taki ljudje vneti za kako stvar. Njen upadli blede obraz je pordečil in njene ustnice so se stisnile, ko je zagotavljala navzočim, da bo »Delavec« gotovo v neizprosni boju z vojnimi dobičkarji, dokler bo ona v upravnem odboru.

Odborniki so sklenili, naj Minka Jelenova takoj drugo jutro obišče Zormana in se prepriča, da li je res, kar je obljubil; če je res, tedaj ima Minka nalogo, da nemudoma skliče sejo vsega odbora za prihodnji večer. Odbor je pooblaščen, da prične takoj z izdajanjem tednika, kakor hitro dobi potrební denar. Če je torej Zorman zanesljiv, potem ni ovire, da ne bi list izšel prihodnji teden. Sodrug Jože Kolar, reporter pri »Herald«u, kapitalističnem listu v Leesvillu, je obljubil, da pusti službo in prevzame uredništvo socialističnega lista. Jože komaj čaka na novo delo in je že napisal nekaj člankov, katere je pokazal sodrugom na seji lokalne organizacije.

France in Malič sta šla domov, vsa srečna v zavesti, da sta v enem samem večeru storila več za socializem, kakor bi bilo v normalnih razmerah mogoče v vsem njunem življenju.

Ko sta korakala molče, zatopljeni v prijetne misli, jima je naenkrat udarilo na ušesa divje zvonjenje. Poznala sta ta signal. Ogenj! Štela sta udarce in izvedela, da mora goreti nekje v bližini njunega doma. V naslednjem hipu je pridiral mimo nju brizgalni stroj, za katerim se je vlekel dolg rep žarečih isker. Spustila sta se v dir. Komaj sta imela za sabo

nekaj blokov, sta že zagledala žar plamena. Malič se je silno ustrašil. Spomnil se je bil, da je prejšnji mesec pozabil plačati zavarovalnino proti požaru.

Kmalu sta prišla v gnečo. Ljudje so drveli od vseh strani. Tedaj sta videla, da je ognjeni stolp previsok za bajto, kakršna je Maličeva. In kakor bi udarila strela, sta zaslišala krik: »Tovarna gori! Stara Granitcheva tovarna je v plamenih!« Po ulci je pridiral avtomobil načelnika požarne brambare in na bližnjem vogalu se je zasukal dolg tovorni avto s kljukami in dolgimi lestvami. Ko sta še onadva zavila okrog vogala, sta zagledala na koncu ulice poslopje, v katerem je France štiri leta stal na enem mestu in premikal vijake iz stroja v stroj. Iz poslopja so švigali proti nebu stebri plamena.

V.

France Kremen je pomagal kajzerju.

Vojna je z vso odločnostjo silila v Leesville, čeprav je France Kremen vse storil, kar je mogel, da jo drži proč. France ni verjel, da je marsikaj, kar je v zvezi z vojno, sploh mogoče. Vzemimo na primer nemške špione. Kakšna beda stoča! Kadar je France slisal govorice o nemških špionih, se je smejal ljudem in jim dejal, da so otroci, ki spadajo v zavod za dojenčke. Kje so nemški vohuni? Tam so, kjer so strahovi, čarovnice in morske kače!

A naenkrat se je mali strojnik nahajal sredi špijske manije, o kakršni ni nikdar sanjal. Vse mesto je govorilo, da so nemški agentje zažgali tovarno Empire Machine. Govorilo je s takšno gotovostjo, kakor da je že vse znano, in predno je bil ogenj pogašen, je že krožilo sto različnih novic, ki so potrjevale govorico. Ogenj je skakal od mesta do mesta v vrsti eksplozij; nočni čuvaj, ki je par minut pred požarom obiskal vse kote v tovarni, je videl kup cunj, politih z gazolinom, ki so gorele in mož bi bil skoraj izgubil življenje, ko je hotel ogenj potlačiti. Drugo jutro je leesvillski »Herald« priobčil vse te novice pod naslovom, ki je imel pol čevlja velike črke, in jih zabelil z drugo novico, da je tovarna polna nemških špiinov, ki so zaposleni tam kot delavci.

Še isti dan je policija aretirala dvanajst popolnoma neškodljivih delavcev iz Nemčije in Avstrije. Vsaj France je sodil, da so nedolžni, kajti dva sta bila člana krajevne organizacije. Maličevi ženi je nekdo povedal, da bodo vsi Nemci v Leesvillu vrženi v ječo in uboga ženica se je kar tresla strahu. Nagovarjala je svojega moža, naj pobegne iz mesta, toda France je žensko oštel, rekoč, da bi bila to največja neumnost. Malič je ostal doma, Kremen je pa molčal cele tri dni — kar se mu je zdelo hujše, kakor če bi bil v zaporu.

France je mislil, da je njegovo delo v Granitchevi tovarni izgubljeno za vselej — toda imel je slabo sodbo o silah ruskega zlata, ki so držale Leesville in njegovo življenje v svojih pesteh. Drugi dan po požaru je prejel France poziv, naj pride na delo. Stari Granitch se je zbal, da mu Hubbard Engine Co. odvzame delavce, če bi okrog posedali brez dela, zato jih je pozval, da vsi pomagajo pri čiščenju pogorišča. Čez pet dni je že prihajal nov material in iz tal je zrastle nova tovarna. Ali bi človek verjel? — komaj sta pretekla dva tedna in že so bili stroji, ki jih je pokvaril ogenj, popravljeni in postavljeni na svoje mesto. Stroji so pričeli obratovati pod platneno streho in naokrog njih so rastle stene novega poslopja.

(Dalje prih.)

Parketaria

veščega dela na vseh parketnih strojih, nadalje več spretnih

mizarjev

za fino delo iz mehkega in trdega lesa in enega

strugarja

sprejme večje lesno industrijsko podjetje v bližini kamnika.

Stanovanje z električno razsvetljavo preskrbljeno. Sprejmejo se le najboljše moči treznega in poštenega značaja. Pismene ali ustmene ponudbe na Civ. ing. V. REMEC, Ljubljana, Kersnikova ul. 7.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani
naznanja žalostno vest, da je njen velezaslužni
član, dramski igralec, gospod

Pavel Ločnik

dne 17. januarja 1923 umrl.

Odličnemu umetniku in požrtvovalnemu so-
trudniku, ki je skozi dvanajst let posvečal vse
svoje izredne zmožnosti slovenskemu gledališču,
kateremu je ostal zvest do svoje smrti, bodi
ohranjen hvaležen in trajen spomin.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1923.

Vsak, kdor hoče vsaj de-
lomo poznati socializem in
biti socialist, naj čita knjigo

„Socializem in vera“.

Naroča se pri tiskarstvu
SSJ, Ljubljana, poštni pre-
dal 168, in stane lepo in
trdno vezana 9 Din. bro-
--- širana pa 7 Din. ---

PERILO

za dame, gospode in otroke

po zmernih cenah pri

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.